

Karolinska Comprehensive Cancer Center

Sektionen Lever- och pankreassjukdom

2021-07-07

Skrumplever - levercirros

En obehandlad leversjukdom kan utvecklas till en kronisk leverskada. Det innebär att ärr bildas i levern och efter en tid till att skrumplever (levercirros) utvecklas.

Bakgrund

När det sker får levern allt svårare att göra sitt jobb, att rena blodet från slaggprodukter och tillverka viktiga substanser som kroppen behöver. Blodet som ska färdas genom levern för att renas får svårt att passera igenom och trycket i blodkärlen som leder till levern ökar.

Kompenserad skrumplever

Om man inte har några tydliga symptom på allvarlig leverskada kallas detta för kompenserad skrumplever. Detta stadium kan ibland vara i flera år, till och med decennier. Under denna period finns det en påtagligt ökad risk för att utveckla levercancer. Det kan vara aktuellt att gå på regelbundna ultraljudsundersökningar för att hitta en eventuell cancer så tidigt som möjligt. En tidig cancerdiagnos ökar chansen till att canceren kan botas.

Dekompenserad skrumplever

Vid dekompenenserad skrumplever har sjukdomen gått så långt att ett eller flera av nedanstående tillstånd inträffar:

- Bildning av vätska i buken (ascites)
- Blödning från åderbräck i matstrupen (esofagusvaricer)
- Leverkoma (leveragefalopati).
- Svårartade infektioner.
- Gulfärgning av huden (ikterus)

Symtom

Kompenserad skrumplever ger i sig inga större symptom. Att man är trött är vanligt och kan leda till att sjukvården kontrollerar hur levern mår genom blodprov, vilka då kan visa förhöjda levervärden.

Ibland är det första tecknet på leversjukdom att man upplever ett eller flera symptom typiska för dekompenenserad skrumplever. Det är ett mycket allvarligt tillstånd med hög dödlighet på sikt, och ett starkt skäl till att överväga utredning för levertransplantation. Även symptom från levercancer kan ibland vara det första tecknet på leversjukdom.

Diagnos

Vid misstänkt eller bekräftad skrumplever som uppstått av oklar anledning görs alltid en utredning för att se vilken sjukdom som ligger bakom. Olika röntgenmetoder finns för att närmare undersöka levern, bland annat ultraljud, datortomografi och magnetkameraundersökning. Ibland kan en leverbiopsi, vävnadsprovtagning, från levern behöva göras.

Behandling

Det finns i nuläget ingen behandling för skrumplever, men ibland kan tillståndet stabiliseras under en lång tid om man kan behandla sjukdomen som orsakat skrumplevern. Någon gång kan till och med skrumplevern försvinna med en sådan behandling. Det är också oerhört viktigt att sluta med all alkoholkonsumtion vid skrumplever, även om en annan sjukdom var orsaken.

Medicinering av andra sjukdomar

De flesta läkemedel är inte testade vid cirros, iaktta därför försiktighet om du ordineras mediciner för andra sjukdomar. Prata gärna med din läkare innan du börjar äta dem.

Av receptfria läkemedel mot värk kan du oftast ta paracetamol vid tillfälligt behov under några dagar om din cirros är symtomfri. Överskrid inte den högsta rekommenderade dygnsdosen. Värktabletter baserade på acetylsalicylsyra eller så kallade NSAID-preparat (till exempel Ipren) kan vara skadliga, orsaka nedsatt njurfunktion eller svåra inre blödningar. Dessa bör undvikas helt.

Prognos

Vid kompenserad skrumplever är prognosen relativt bra, men 5 till 10 procent utvecklar varje år dekompenenserad skrumplever.

Regelbundna undersökningar

Vi har ett uppföljningsprogram med regelbundna undersökningar för den som har skrumplever. Undersökningarna utgörs dels av att man tittar inne i matstrupen med gastroskopi för att upptäcka eventuell utveckling av åderbräck, och dels av ultraljudsundersökningar av levern för att finna eventuell levercancer i ett tidigt och behandlingsbart stadium.